

134

Uddannelses- og Forskningsministeriet. København, den 20. august 2014.

- a. Uddannelses- og Forskningsministeriet anmoder om Finansudvalgets tilslutning til, at Danmark med de øvrige ESS-lande indgår i en fælles ansøgning til EU Kommissionen om etablering af et europæisk infrastrukturkonsortium (ERIC), som skal udgøre den formelle juridiske og økonomiske ramme for European Spallation Source (ESS). Med ansøgningen forpligter Danmark sig til at bidrage til etablering og fra 2019 også drift af ESS. Finansieringen af det danske bidrag til drift af ESS vil blive tilvejebragt på de kommende bevillingslove fra § 35.11.02. Forskningsreserve. Forslaget medfører ikke udgifter i finansåret.
- b. ESS er en fælles europæisk forskningsfacilitet, der gør det muligt at undersøge materialer og materialeprøver på atomart niveau ved at belyse dem med et stort antal neutroner. ESS vil blive en af Europas store forskningsfaciliteter. Danmarks deltagelse i projektet blev igangsat med akt. 122 af 16. april 2010. Der er derudover givet bevilling og hjemmel til Danmarks deltagelse i etableringen af ESS på finanslovens § 19.15.03.18. Danmarks bidrag til etablering af European Spallation Source (ESS). Hjemlen omfatter imidlertid ikke afholdelse af de fremtidige driftsudgifter til ESS.

Fordeling af konstruktions- og driftsudgifter

Forhandlingerne med de øvrige partnerlande om deres bidrag til konstruktion og drift af ESS er nu afsluttet. Finansudvalget orienteres hermed om resultatet af forhandlingerne i forlængelse af akt. 82 af 24. april 2014. Forhandlingsresultatet ligger dertil til grund for anmodningen om Finansudvalgets tilslutning til, at Danmark indgår i en fælles ansøgning til EU Kommissionen om etableringen af en ERIC.

Danmark og Sverige, der er værtslande for ESS, har udarbejdet såkaldte "Host State Conclusions" (HSC), der opsummerer forhandlingsresultaterne. Disse HSC har i løbet af sommeren været sendt i høring blandt partnerlandene med henblik på at landene skulle tage det samlede forhandlingsresultat til efterretning. På baggrund af denne høringsproces kan det nu konstateres, at der er tilslutning til 97,55 pct. af de samlede konstruktionsudgifter. Det forventes, at den resterende finansiering på 2,45 pct. vil blive dækket af tilskud fra EU (anslået til at udgøre 1,0 - 1,5 pct.) samt lande, der først kan tilslutte sig ESS efter 2014 (eksempelvis Nederlandene, Litauen og Letland). Det vurderes på den baggrund, at der er et tilstrækkeligt finansieringsgrundlag til at igangsætte konstruktionen af ESS i efteråret 2014.

Fordelingen af driftsudgifterne til ESS er også omfattet af HSC. Partnerlandene har i den sammenhæng taget til efterretning, at driftsudgifterne fordeles proportionelt med landenes brug af faciliteten, samt at værtslandene vil dække 15 pct. af omkostningerne til driftsudgifter, når faciliteten er i fuld drift fra 2026 og frem.

I driftsfasens to første år – 2019 og 2020 – skal Danmark bidrage med i alt 137 mio. kr. (2013-pl). Danmarks bidrag til driftsudgifterne skal derefter fra 2021 gradvist nedbringes for senest i 2026 at nå et niveau på forventeligt 5 pct. af de samlede driftsomkostninger, svarende til 50-55 mio. kr. (2013-pl) årligt. Det årlige danske driftsbidrag optages på finansloven. Det fremgår derudover af HSC, at partnerlandene senest i 2017 skal indgå en endelig aftale om den præcise fordeling af driftsudgifterne i perioden fra 2021-2025.

Ansøgning om etablering af et europæisk infrastruktur konsortium (ESS ERIC)

På baggrund af høringen af HSC kan formaliseringen af samarbejdet med de øvrige partnerlande nu påbegyndes. Den formelle godkendelse af samarbejdet om konstruktion og drift af ESS vil ske, når ESS etableres som et såkaldt europæisk infrastruktur konsortium (ESS ERIC), der fungerer som den juridiske og økonomiske ramme for samarbejdet. Anvendelse af en ERIC efter den europæiske ERIC-forordning kræver underskrift fra minimum tre lande, et sæt statutter og godkendelse af EU Kommissionen. I statutterne fastsættes rammerne for samarbejdet, og landene forpligter sig at bidrage til såvel konstruktion som drift af forskningsinfrastrukturen. I statutterne beskrives ligeledes principperne for organisering og styring af organisationen.

Det forventes, at de første partnerlande vil være klar til at underskrive ERIC-aftalen i løbet af september, og at ESS ERIC formelt kan etableres i løbet af 1. halvår 2015. Andre partnerlande har igangsat nationale parlamentariske processer med henblik på at kunne underskrive aftalen. Med underskriften på ansøgningen forpligter Danmark sig i lighed med de øvrige partnerlande til at bidrage til opstart af drift af ESS efter 2019 og til fuld drift efter 2026.

- c. Aktstykket forelægges nu, da den fælles ansøgning til EU Kommissionen om etablering af et europæisk infrastruktur konsortium for ESS skal fremsendes i september, således at konsortiet kan være etableret i første halvår af 2015.
- d. -
- e. Under henvisning til ovenstående søges om tilslutning til, at Danmark med de øvrige ESS-lande indgår i en fælles ansøgning til EU Kommissionen om etablering af et europæisk infrastruktur konsortium (ERIC), som skal udgøre den juridiske og økonomiske ramme for ESS fra medio 2015. Med ansøgningen forpligter Danmark sig til at bidrage til driften af ESS fra 2019

f. Finansministeriets tilslutning foreligger

København, den 20. august 2014

SOFIE CARSTEN NIELSEN

/ Hans Müller Pedersen

Til Finansudvalget.